

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

ПОЛІТИКА

використання штучного інтелекту (ШІ) в
Інституті Військово-Морських Сил Національного
університету “Одеська морська академія”

Одеса - 2025

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Наказник Інституту Військово-Морських Сил
Національного університету "Одеська морська
академія"
капітан 1 рангу

Максим КІРІАКІДІ

ПОЛІТИКА

використання штучного інтелекту (ШІ) в
Інституті Військово-Морських Сил Національного університету
"Одеська морська академія"

УХВАЛЕНО

Вченою радою Інституту Військово-Морських
Сил Національного університету "Одеська
морська академія"

Протокол № 7/2025 від 30.07.2025

ПОЛІТИКА
використання штучного інтелекту (ШІ) в
Інституті Військово-Морських Сил Національного університету
“Одеська морська академія”

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Сучасний розвиток технологій штучного інтелекту відкриває широкі можливості для вдосконалення освітніх, науково-дослідних та адміністративних процесів у Інституті Військово-Морських Сил Національного університету “Одеська морська академія”. Використання штучного інтелекту сприяє індивідуалізації навчання, підвищенню ефективності управління ресурсами, автоматизації рутинних завдань та розширенню наукових досліджень.

Політика використання штучного інтелекту (далі-Політика) є невід’ємною складовою загальної політики діяльності Інституту.

Для підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних орієнтуватися в складному майбутньому, створювати сучасні наукові знання та інноваційні технології, Інститут створює умови для всебічного професійного, інтелектуального, соціального та творчого розвитку особистості. Враховуючи широку доступність технології генеративного ШІ, Інститут усвідомлює потенційні переваги та широкі ризики використання ШІ для навчання, викладання, досліджень.

Інститут має обов’язок навчати майбутніх випускників перевагам розумного використання технологій ШІ, а також гарантувати, що вони розуміють ризики та етичні аспекти таких інструментів.

Метою Політики є забезпечення відповідального, етичного та прозорого використання штучного інтелекту для сприяння розвитку освіти, науки та адміністративних процесів в Інституті.

Політика спрямована на :

- інтеграцію інноваційних рішень у освітні, наукові та адміністративні процеси;
- дотримання прав людини, етичних стандартів та прозорості у використанні штучного інтелекту;
- створення умов для зменшення ризиків, пов’язаних із впровадженням штучного інтелекту;
- стимулювання розвитку ШІ-грамотності серед здобувачів освіти, науково-педагогічних працівників і адміністративного персоналу Інституту;
- забезпечення балансу між технологічними досягненнями та соціальною відповідальністю.

У цій Політиці терміни вжито в такому значенні:

Штучний інтелект (ШІ, англ. Artificial Intelligence, AI) – організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи

наукових методів досліджень і алгоритмів оброблення інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі прийняття рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань;

Штучні нейронні мережі (англ. Artificial Neural Networks, ANN) – обчислювальні системи, які здатні “навчатися”, щоразу покращуючи результат.

Галузь штучного інтелекту – напрям діяльності у сфері інформаційних технологій, який забезпечує створення, впровадження та використання технологій штучного інтелекту;

Освітня технологія (англ. edtech) – комбіноване використання комп’ютерного обладнання, програмного забезпечення та освітньої теорії та практики для полегшення цифрового навчання і створення більш привабливого, інклюзивного та індивідуального досвіду навчання;

Промпт (англ. prompt) – текстовий запит за встановленими критеріями, за яким штучний інтелект генерує результат.

Для забезпечення ефективного використання штучного інтелекту Інституту керується наступними принципами:

- *етичність*: використання ШІ має бути спрямованим на суспільне благо з дотриманням етичних стандартів;
- *прозорість*: процеси, що здійснюються за допомогою ШІ, мають бути зрозумілими для всіх користувачів;
- *відповідальність*: відповідальність за рішення, прийняті ШІ, завжди має залишитися за людиною;
- *законність*: дотримання чинного законодавства, зокрема у сфері захисту даних та недискримінації.

Правову основу Політики складають: закони України “Про авторське право і суміжні права”, “Про національну безпеку України”, “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі” а також Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні.

2. ШЛЯХИ І СПОСОБИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАВЧАННІ

Штучний інтелект не замінить викладача, проте він надасть нових можливостей і викладачеві і здобувачеві освіти за умов, якщо:

- знати й розуміти всі можливості ШІ;
- уміти ефективно використовувати ШІ;
- критично оцінювати згенерований ШІ.

Штучний інтелект НЕ є енциклопедією і єдиним джерелом знань. Його варто сприймати як партнера, що може вибудовувати діалог зі співрозмовником, відхиляти недоречні запитання, відповідати на складні запитання. Також ШІ - це:

- віртуальний інтелектуальний помічник;

- джерело відомостей даних;
- персональний нейрокуратор (нейровикладач) для здобувача освіти;
- мовленнєвий тренажер;
- цифровий консультант із різних галузей знань;
- асистент викладача в організації персоналізованого навчання.

Роль викладача – допомогти здобувачеві освіти коректно й ефективно використовувати ШІ в навчальній і науковій діяльності. Для цього потрібно навчитися працювати з великими мовними моделями безпечно й контрольовано як із віртуальним помічником (асистентом).

Способи використання штучного інтелекту:

- написання коду з мов програмування з наступною перевіркою та уточненням;
- визначення найкращих альтернатив серед багатьох варіантів за уточнюючими критеріями (з урахуванням існуючих обмежень) для прийняття рішення;
- генерування завдань для перевірки власних знань за певними темами для самопідготовки до форм контролю;
- генерування тексту для аналізу його;
- генерування (пошук) інформації відповідно до запиту;
- підготовка (за потреби) засобів візуалізації результатів курсової/кваліфікаційної роботи (програми, відеоролики, комп'ютерні презентації, тощо)
- розвиток критичного мислення, шляхом аналізу й порівняння відповідей ШІ з перевіреними джерелами інформації;
- генерування ідей, що надалі будуть розвинені здобувачем вищої освіти самостійно;
- перекладання з однієї мови на іншу;
- вивчення іноземних мов (миттєвий зворотний зв'язок із вимови, граматики і словникового запасу);
- реставрування світлин;
- допомога здобувачам навчатися у своєму власному темпі, співпрацювати один з одним і мати повний доступ до освітніх ресурсів в цифровому середовищі.

НЕ РЕКОМЕНДОВАНО використовувати штучний інтелект у навчанні в таких видах діяльності:

- виконуючи контрольні заходи (поточного, тематичного, підсумкового контролю, зокрема під час заліково-екзаменаційної сесії);
- під час написання есе на задану тематику (есе повинно містити власні враження, обґрунтування та міркування з конкретного приводу чи питання. Для здобувачів це самостійна творча робота аналітичного, оповідального, описового, рефлексивного, критичного характеру, тому згенерований ШІ текст, що не містить власних міркувань, аналізу і критики, не може бути представлений як авторське есе);

– виконуючи розрахункові завдання (генеративні платформи загального призначення можуть виконувати (на поточному етапі розвитку) прості обчислення на рівні арифметичних дій та не складних перетворень, тому розв'язування задач та виконання розрахункових робіт буде містити логічні помилки, суперечності. Для розрахунків краще використовувати інструменти ШІ спеціального призначення (наприклад, Wolfram|Alpha);

– публікуючи повідомлення зі згенерованими зображеннями (зокрема, у соціальних мережах згенероване зображення є ілюстрацією і знецінює реальність та важливість повідомлення/новини, а також сприймається як вигадана історія).

3. ШЛЯХИ І СПОСОБИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ВИКЛАДАННІ.

Викладачі, які вирішили використовувати штучний інтелект у своїх курсах, повинні робити це прозоро та відповідально. Викладачі повинні чітко пояснити здобувачам вищої освіти, в якому обсязі і яким чином інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися в курсі.

Способи використання штучного інтелекту у викладанні:

– інтеграція провідних онлайн-курсів за тематикою штучного інтелекту до освітніх програм:

– урізноманітнення навчальних завдань на основі введеної і перевіреної інформації;

– фідбек на роботу здобувачів освіти на основі виконаних завдань;

– складання плану заняття і переліку завдань із відповідями до них;

– розроблення структури лекції, узагальнення матеріалу з теми, формулювання варіантів тематичних заголовків до наявного матеріалу тощо;

– розроблення нових курсів, спеціально створених для роботи з GPT та іншими генераторами тексту та образів;

– складання тестових завдань різного рівня складності на основі поданого матеріалу;

– розроблення презентацій на основі поданого матеріалу;

– створення коротких промовідео / аудіо;

– створення, перегляд та обговорення навчальних відео;

– розроблення планів лекційних, практичних, семінарських занять;

– формування завдань, тестів, контрольних запитань для перевірки знань здобувачів, переліку тематики рефератів / есе;

– розроблення структури навчальних та навчально-методичних видань;

– формування переліку тематики курсових / кваліфікаційних робіт.

Робота з освітніми технологіями (edtech):

– персоналізація навчання;

– диференціація завдань для здобувачів освіти;

– надання здобувачам освіти зворотного зв'язку, що потрібно вивчити, щоб виконати завдання (у разі його неправильного виконання);

- оброблення результатів опитувань здобувачів освіти за результатами вивчення навчальних дисциплін;

- огляд літератури з першоджерел (bing та інші);

- помічник здобувачам для відповіді на найбільш поширені питання під час опанування освітньої компоненти.

Також у контексті можливого використання штучного інтелекту здобувачами освіти під час різних видів навчальних активностей у викладацькій діяльності **РЕКОМЕНДОВАНО**:

- пропонувати творчі завдання здобувачам освіти, на які згенерувати відповідь складно чи неможливо;

- пропонувати завдання здобувачам освіти, під час виконання яких необхідно використати платформи штучного інтелекту з подальшим критичним оцінюванням наданих відповідей;

- пропонувати завдання, що потребують групової дискусії за наданими штучним інтелектом відповідями;

- віддавати перевагу усним формам контролю навчальних досягнень;

- формулюючи питання, віддавати перевагу пошуковим питанням, ураховуючи, що штучний інтелект генерує, а не шукає відповідь;

- приділяти більше уваги міжособистісному спілкуванню та усним дискусіям;

- під час проведення письмового або автоматизованого контролю на навчальних онлайн-платформах забезпечити можливість відключення доступу до усемережжя;

- здійснювати виявлення плагіату/тексту, який ідентифікується детекторами штучного інтелекту;

- давати завдання у графічному (не текстовому) вигляді;

- використовувати для аналізу твори чи статті, які не загальнопоширені в обговореннях, описах;

- пропонувати завдання на порівняння, виявлення тенденцій, прихованих взаємозв'язків, аномалій, повторюваних елементів тощо;

- пропонувати навести конкретні факти, приклади, деталізувати ситуації;

- передбачати критерії оцінювання, що конкретизують власний внесок здобувача освіти.

НЕ РЕКОМЕНДОВАНО у викладанні використовувати штучний інтелект у таких видах діяльності:

- без критичного переосмислення згенерованої структури/назви/змісту;

- для формування переліку навчальних і навчально-методичних джерел;

- як довідкового інструмента на зразок Вікіпедії (написані ШІ “факти” можуть бути вигаданими або не точно сформульованими, оскільки штучний інтелект генерує, а не шукає відповідь);

- розроблення методичних рекомендацій для проведення лабораторних робіт;

– розробка силабусів навчальних дисциплін/освітніх компонент у розділах: “Форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання”, “Список рекомендованих джерел” (без додаткової перевірки).

4. ШЛЯХИ І СПОСОБИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДОСЛІДЖЕННІ:

- побудова плану/структури реферату, курсової/кваліфікаційної роботи;
- збирання й оброблення інформації з теми курсової/кваліфікаційної роботи;
- аналіз й оброблення великих наборів даних, виявляючи в них закономірності, шаблони та кореляції;
- перевірка та ревізія наукових даних;
- автоматизоване генерування гіпотез на основі аналізу даних;
- тестування гіпотез та ітерація дослідницьких процесів;
- пошук і витягування конкретних даних з великих баз даних, що істотно прискорює процес пошуку інформації;
- упорядкування й зіставлення накопичених результатів;
- автоматичне створення графіків, діаграм та інших візуальних представлень даних, що допомагають ілюструвати ключові знахідки та тренди;
- підготовка наукових звітів;
- форматування статей згідно з вимогами наукових журналів;
- перетворення голосової інформації на друкований текст (оброблення природної мови).

НЕ РЕКОМЕНДОВАНО використовувати штучний інтелект у дослідженні в таких видах діяльності:

- перекладання наукового тексту іноземними мовами;
- оброблення доступних даних у деяких галузях науки, у яких відбуваються швидкі зміни й інформація, що міститься у базах даних ШІ швидко “застаріває”;
- у дослідженнях, пов’язаних із захистом конфіденційності;
- під час критичного переосмислення наданої інформації, що може призвести до неправильного тлумачення або викривлення результатів;
- виконуючи наукові дослідження (курсіві, кваліфікаційні, дисертаційні роботи, наукові статті тощо) у частинах, що стосуються:
  - викладення змісту власних досліджень,
  - формулювання висновків,
  - обґрунтуванні теоретичних або експериментальних результатів, подання нових кількісних і якісних показників (згенерований ШІ текст не містить конкретики, а є узагальненням і не може відобразити результат роботи самого автора);

– використовуючи в курсових/ кваліфікаційних роботах цитати, наведені ШІ без перевірки їхньої достовірності;

– формуючи список використаних джерел (генеративні платформи загального призначення натреновані на застарілих матеріалах, не містять актуальних наукових робіт і працюють за принципом “усереднення” наявної інформації). Список, згенерований ШІ, здебільшо буде містити вигаданих авторів, назви публікацій, видавництва тощо.

Використання ШІ для підтримки створення наукових текстів має сприяти розвитку наукового мислення та вміння визначати та відстоювати авторську ідентичність.

Загальний внесок ШІ в освітній процес полягає в створенні більш ефективних, інтерактивних та доступних засобів навчання та викладання, що сприяє підвищенню якості освіти та розвитку академічної спільноти.

5. Робота з ChatGPT

1. Перейдіть за покликанням chat.openai.com і відкрийте аккаунт (для цього потрібен імейл і телефон).

2. Пам'ятайте: чат – це ввічливий асистент, тому від запитань залежать відповіді. Якщо питання сильні, то і відповіді будуть цікаві. Якщо слабкі, то і у відповіді будуть загальні фрази.

3. Чат добре розуміється на структурі, але не на контенті. Більшість людей починають його використовувати як гугл, але тут він працює погано. Проте він вправно вміє структурувати текст, пропонувати фреймворки, або використовувати фреймворки, які Ви йому надаєте. Наприклад, його можна попросити написати структуру резюме.

4. Чат можна асоціювати з асистентом, який прискорює Вашу роботу, але він не може придумати кінцевий продукт. За це відповідає автор роботи.

5. Підходи до завдань чату:

- напишіть досить детальний і великий запит, який починається з контексту, де описується, про що взагалі йдеться. Потім опишіть роль чату. Наприклад, Ви пишете, що хочете, щоб чат був консультантом з визначеної предметної області. Потім поставте йому конкретну задачу і далі поясніть, у якому форматі хотіли б отримати відповідь;

- поясніть йому все, як у попередньому підході, але просіть чат задати Вам питання, щоб він міг зробити свою задачу якісно, після чого відповідаєте на питання і вже потім чат виконуватиме завдання.

7. Ризики та обмеження впровадження

Хоча штучний інтелект пропонує багато переваг, Інститут усвідомлює різні ризики та виклики, пов'язані з його використанням.

Основними проблемами, пов'язаними із генерацією ШІ тексту, є:

Упередження та дискримінація: Системи штучного інтелекту можуть ненавмисно увічнити або навіть посилити упередження, наявні в їхніх навчальних даних. Це створює ризик несправедливих або дискримінаційних

результатів. Наприклад, ШІ, який використовується при підборі персоналу або прийомі на роботу, може надавати перевагу кандидатам певної статі, етнічної приналежності або походження, якщо дані або алгоритми не будуть ретельно перевірені. Користувачі ШІ повинні бути пильними щодо упереджених результатів - наприклад, мовної моделі, яка використовує дискримінаційну мову, або системи оцінювання ШІ, яка постійно оцінює певну групу нижче - і негайно реагувати на них. Інститут попереджає, що упередженість у ШІ є добре задокументованим ризиком, який необхідно активно зменшувати за допомогою різноманітних навчальних даних, тестування на упередженість та нагляду.

Неточність і дезінформація: Не вся інформація, яку пропонує штучний інтелект, є достовірною. Зокрема, генеративні моделі ШІ можуть створювати фактично невірний або оманливий контент з упевненим тоном (іноді їх називають "галюцинаціями"). Існує ризик поширення дезінформації, якщо результати роботи штучного інтелекту сприймати за чисту монету. Наприклад, ШІ може згенерувати фальшиву цитату в академічній статті або неправильне пояснення концепції. Інститут застерігає, що результати роботи ШІ повинні перевірятися людьми-користувачами. Курсанти і співробітники повинні перевіряти факти або розрахунки, отримані за допомогою ШІ, так само, як і критично оцінювати будь-яке джерело. Надмірна довіра до ШІ без перевірки може призвести до академічних помилок, поганих рішень або збентеження. Завжди використовуйте ШІ як допоміжний засіб, а не як авторитетне джерело, якщо тільки це не дуже добре перевірена система для конкретного завдання. Цей ризик також означає, що слід уникати використання ШІ для створення контенту в ситуаціях з високими ставками (наприклад, у публічних комунікаціях або остаточних висновках досліджень) без ретельної перевірки людиною. Наголошуючи на принципі людського нагляду, користувачі повинні ставитися до пропозицій ШІ як до пропозицій, що підлягають перевірці, а не як до остаточної істини.

Конфіденційність і безпека даних: Багато додатків зі штучним інтелектом потребують великих обсягів даних, деякі з яких можуть бути особистими або конфіденційними. Якщо не поводитися з ними належним чином, використання ШІ може призвести до порушення конфіденційності або витоку даних. Наприклад, введення особистої інформації про здобувачів освіти у хмарний сервіс зі штучним інтелектом може порушити закони про конфіденційність, якщо це буде зроблено без запобіжних заходів. Існує також ризик, якщо системи ШІ не захищені - вони можуть бути зламані, що призведе до витоку даних. Інститут застерігає всіх користувачів дотримуватися правил захисту даних при використанні ШІ. Не передавайте конфіденційні або чутливі дані (персональні дані, медичну інформацію, неопубліковані дані досліджень тощо) в інструменти штучного інтелекту, особливо ті, що надаються третіми сторонами, якщо ви не впевнені, що вони санкціоновані та безпечні. Навіть при використанні внутрішніх систем штучного інтелекту слід використовувати лише мінімально необхідні дані

(мінімізація даних). Пам'ятайте, що захист приватного життя людей є юридичним та етичним обов'язком - використання ШІ не звільняє нікого від цього обов'язку.

Надмірна довіра та втрата навичок: ШІ може бути настільки зручним і потужним, що користувачі можуть надмірно покладатися на нього, що потенційно може підірвати розвиток їхніх власних навичок або суджень. В академічному контексті у здобувачів освіти може виникнути спокуса доручити ШІ виконувати свою роботу, що може зашкодити їхньому навчанню та здатності до критичного мислення. Викладачі або співробітники можуть покладатися на результати роботи штучного інтелекту, не застосовуючи власних знань, що з часом може призвести до зниження пильності або навіть атрофії певних професійних навичок.

Інститут попереджає, що ШІ не повинен стати милицею, яка замінює навчання або прийняття рішень. Користувачі повинні залишатися активно залученими - наприклад, курсант все одно повинен вчитися писати есе самостійно, навіть якщо ШІ може допомогти йому скласти план; викладач повинен мати можливість якісно оцінювати, а не просто приймати будь-яку оцінку, яку може запропонувати ШІ. Надмірне покладання на ШІ також збільшує ризик, якщо він вийде з ладу; якщо люди втратили практику виконання завдань вручну, раптове відключення ШІ може спричинити збої в роботі. Таким чином, Інститут закликає підтримувати здоровий баланс: використовувати ШІ для підвищення продуктивності та інсайту, але продовжувати розвивати людські навички та перевіряти рішення ШІ. Ми - освітня установа, яка займається інтелектуальним розвитком людини, і штучний інтелект повинен служити цьому, а не заважати.

Етичні та юридичні зловживання: Можливості штучного інтелекту можуть бути використані не за призначенням, що створює етичні та правові ризики. Приклади включають створення deepfakes (синтетичних медіа, які видають себе за реальних людей), створення оманливих академічних робіт (плагіат або фабрикація) або використання ШІ-спостереження за межами допустимих меж. Таке зловживання може завдати шкоди окремим особам та установам - наприклад, глибокий фейк може зашкодити чийсь репутації, а інструмент спостереження за допомогою ШІ може порушити закони та довіру. Інститут категорично забороняє використовувати свої ресурси для розробки або поширення шкідливих програм зі штучним інтелектом. Здобувачі освіти та співробітники повинні утримуватися від будь-якого використання ШІ, яке може бути розцінене як переслідування, обман, академічна нечесність або порушення прав. Крім того, деякі види використання ШІ можуть бути незаконними (наприклад, порушення авторських прав за допомогою ШІ шляхом відтворення захищених творів або порушення експортного контролю за допомогою деяких технологій ШІ). Користувачі несуть відповідальність за те, щоб їхня діяльність, пов'язана зі штучним інтелектом, не виходила за рамки закону. Завжди враховуйте етичні наслідки: те, що ШІ може щось робити, не означає, що це потрібно робити.

Проблеми прозорості та пояснюваності: Деякі моделі ШІ, особливо складні системи машинного навчання, такі як глибокі нейронні мережі, працюють як "чорні скриньки", які навіть експертам важко інтерпретувати. Така незрозумілість сама по собі може становити ризик, оскільки може бути незрозуміло, як і чому штучний інтелект прийняв те чи інше рішення. В освітньому або адміністративному середовищі нездатність пояснити міркування ШІ може підірвати довіру та підзвітність - наприклад, якщо здобувачу освіти відмовлено у вступі системою ШІ, Інститут повинен мати можливість пояснити законні причини такого рішення, інакше він може зазнати справедливої критики. Тому Інститут попереджає, що розгортання ШІ без достатньої прозорості є ризикованим. Користувачі повинні віддавати перевагу інструментам ШІ, які можуть надати зрозумілі результати або причини. Якщо ШІ за своєю суттю складний, ті, хто його використовує, повинні принаймні мати можливість пояснити, які фактори він враховує, навіть якщо це не точний алгоритмічний шлях.

Інститут прагнучиме забезпечити, щоб будь-які автоматизовані рішення, які суттєво впливають на людей, були прозорими та оскаржуваними - це означає, що люди мають можливість звернутися за поясненнями або за людською оцінкою. Якщо ви зіткнулися з незрозумілим для вас результатом роботи ШІ, не просто прийміть його, а зверніться за роз'ясненням або застосуйте свої міркування, щоб зрозуміти його сенс. Культура ставити під сумнів ШІ, а не поклонятися йому, допоможе зменшити цей ризик.

Безпека та надійність: Системи штучного інтелекту, як і будь-яка технологія, можуть виходити з ладу або поводитися непередбачувано. Різниця полягає в тому, що ШІ може вийти з ладу неочевидним чином (наприклад, система розпізнавання зображень раптово неправильно класифікує об'єкт через незначну зміну вхідного шаблону). У контекстах, де безпека має велике значення (лабораторії, інженерні проєкти тощо), несправність ШІ може мати фізичні наслідки. Хоча більшість застосувань ШІ в Інституті, ймовірно, будуть пов'язані з цифровими технологіями або прийняттям рішень, ми звертаємо увагу на ризик технічних збоїв. Завжди майте резервний план, якщо інструмент ШІ є критично важливим для операції. Переконайтеся, що будь-який ШІ, який керує фізичним обладнанням (наприклад, дослідницький робот) має відповідні обмеження безпеки та механізми аварійної зупинки. Надійність також пов'язана з технічним обслуговуванням: Моделі ШІ можуть потребувати перенавчання або оновлення в міру розвитку даних; використання застарілої моделі може погіршити продуктивність і дати неправильні результати. Попередження полягає в тому, що системи ШІ потребують регулярного обслуговування, а не в тому, що вони будуть працювати бездоганно назавжди, як тільки їх налаштують. Моніторинг і своєчасні оновлення необхідні для підтримки надійності.

Неправильне тлумачення користувачами: Ще один витончений ризик - неправильне тлумачення результатів роботи ШІ. Люди можуть

наділити ШІ більшими повноваженнями, ніж це виправдано, або неправильно розуміти, що представляє собою той чи інший результат. Наприклад, прогностична модель може дати оцінку ризику відрахування здобувача освіти, але якщо співробітник інтерпретує це як певну долю, а не як статистичну ймовірність, він може поставитися до здобувача освіти несправедливо. Або ж курсант може побачити коментар, згенерований штучним інтелектом, і вирвати його з контексту, що зашкодить його навчанню. Важливо, щоб користувачі розуміли сферу застосування та межі можливостей штучного інтелекту. Навчання та обізнаність є ключовими для запобігання неправильному тлумаченню. Це включає в себе розуміння таких показників, як точність, рівень довіри, а також те, що не варто очікувати від ШІ досконалості. Інститут застерігає як від надмірної, так і від недостатньої довіри до ШІ - і те, і інше може бути шкідливим. Прагніть до вивіреного розуміння: знайте, що ШІ може бути дуже корисним, але також знайте про його похибку.

Психологічний та соціальний вплив: Впровадження ШІ в освіту та роботу може мати психологічні наслідки - дехто може відчувати тривогу через те, що його замінить або контролюватиме ШІ, або ж може виникнути надмірна залежність, що призведе до зниження впевненості у власних здібностях. У соціальному плані використання ШІ (наприклад, чат-ботів для підтримки) може зменшити взаємодію між людьми, що може вплинути на згуртованість громади або результати навчання. Інститут радить пам'ятати про ці наслідки. Ми закликаємо підтримувати людську взаємодію і не ізолюватися за інтерфейсами штучного інтелекту.

Пильність і принциповий підхід необхідні в будь-якому використанні ШІ. Ця політика, разом із постійними освітніми зусиллями, спрямована на те, щоб навчити нашу спільноту використовувати ШІ з розумом. Усім користувачам рекомендується прислухатися до цих попереджень, керуватися здоровим глуздом і, якщо виникають сумніви щодо доцільності застосування ШІ або його результатів, звертатися за порадою або до інших експертів.

8. Етика та доброчесність використання штучного інтелекту

В Інституті визнається академічно нечесним такі способи використання моделей ШІ, які порушують принципи доброчесності та етики досліджень, наприклад:

- Видання тексту, згенерованого ШІ або перефразованого ШІ вмісту інших джерел, за власну роботу. Використання ШІ для автоматичної генерації текстів або перефразування наявного контенту без належного вказання джерел порушує принципи авторства та вважається плагіатом.
- Переопрацювання ШІ власної статті автора з метою повторного видання як нової статті. Використання ШІ для перетворення вже опублікованої роботи автора з метою створення вигляду нової публікації.
- Створення неправдивих даних і представлення їх як підтвердження власних досліджень (фабрикація даних). Генерація ШІ неправдивих даних та

їх використання як підстави для наукових висновків є серйозним порушенням академічної доброчесності та може викликати негативні наслідки для якості досліджень та репутації дослідника.

Інститут рішуче виступає проти будь-яких проявів неправомірного використання технологій ІІІ та підтримує створення освітньо-наукового середовища, побудованого на прозорості, доброчесності та високих стандартах наукової етики.

9. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення цієї Політики впроваджуються колегіальним рішенням Вченої ради ІВМС, проходять протягом навчального року моніторинг, за необхідністю можуть коригуватися та доповнюватися в залежності від змін воєнно-політичної та економічної ситуації, поточних та перспективних завдань, бюджетного забезпечення їх функціонування та результатів виконання запланованих заходів.

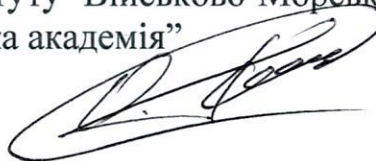
Представлена Політика може оновлюватися відповідно до змін в законодавстві та/або розвитку технологій ІІІ.

Начальник відділення забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти Інституту Військово-Морських Сил Національного університету “Одеська морська академія”
капітан 2 рангу

Ігор ПОПРОЦЬКИЙ

Заступник начальника інституту з навчальної та наукової роботи – начальник навчального відділення Інституту Військово-Морських Сил Національного університету “Одеська морська академія”
капітан 1 рангу

Олег ГАВАЛЮХ

Приклади сервісів, що використовують інструменти штучного інтелекту

Представлений перелік сервісів, які можуть бути корисними в процесі академічної діяльності, не є вичерпним і кожен навчально-науковий підрозділ Інституту може рекомендувати інші сервіси ШІ для застосування учасниками освітнього процесу в їх діяльності, а також забезпечувати консультативну підтримку щодо такого застосування.

Назва сервісу ШІ	Загальна характеристика та можливості
<p>ChatPDF https://www.chatpdf.com</p>	<p>Сервіс аналізує pdf документи, статті. Можна ставити питання щодо змісту статті, є чат. Інтерактивний. Обмежена кількість сторінок безкоштовно.</p>
<p>ChatGPT https://chat.openai.com</p> <p>Deep AI https://deepai.org</p>	<p>Генеративний чат-бот зі штучним інтелектом. Може імітувати діалог, відповідати на запитання, визнавати помилки, заперечувати неправильні передумови промту та відхиляти недоречні запити. Може писати історії, повідомлення, програмний код або може виконувати функції віртуального репетитора.</p>
<p>Google Bard https://bard.google.com</p>	<p>Інструмент на основі розмовної моделі штучного інтелекту від Google. Потребує реєстрації та прийняття політики конфіденційності Google. Є можливість ставити запитання та отримувати відповіді українською.</p>
<p>Canva https://www.canva.com</p>	<p>Онлайн-інструмент для графічного дизайну, який дозволяє створювати публікації для соціальних мереж, презентації, плакати, відео тощо.</p>
<p>Scribbr https://www.scribbr.com</p>	<p>Сервіс має вбудовані інструменти для вичитки та редагування тексту, перевірки на плагіат, а також безкоштовний генератор бібліографічного посилання у заданому форматі. Служба редагування, перевірка на плагіат, генератор цитат.</p>
<p>TTSMaker https://ttsmaker.com</p>	<p>Інструмент синтезу мовлення, який надає послуги синтезу мовлення та підтримує різні мови (англійську, французьку, німецьку, українську тощо) та різні стилі голосу. Ліміт 20000 символів на тиждень, один текстовий запит українською на конвертацію в мовлення - 8 тисяч символів.</p>
<p>Grammarly https://www.grammarly.com</p>	<p>Сервіс для перевірки правопису, вдосконалення стилю, граматики та узгодженості авторського тексту. Потрібна реєстрація.</p>
<p>DeepL Translator https://www.deepl.com</p>	<p>Сервіс, який використовує штучний інтелект для перекладу тексту та документів. виправляє граматичні та пунктуаційні помилки, надає поради щодо тону подачі інформації, перефразування речень тощо. Англійськомовний інтерфейс.</p>
<p>AcademicGPT https://academicgpt.net</p>	<p>Сервіс розроблений для дослідників, який дозволяє користувачам створювати анотації та отримувати зворотній зв'язок щодо різних розділів завантаженої роботи. Англійськомовний сервіс. Потрібна реєстрація.</p>

<p>Craiyon https://www.craiyon.com</p>	<p>Генератор абстрактних зображень на текстовий запит. Англомовний сервіс. Реєстрація не обов'язкова.</p>
<p>Connected Papers https://www.connectedpapers.com</p>	<p>Візуальний інструмент, який допомагає дослідникам і прикладним науковцям знаходити й вивчати статті, що стосуються їхньої сфери діяльності. Free-демоверсія.</p>
<p>WolframAlpha https://www.wolframalpha.com</p>	<p>Обчислення та відповіді із застосуванням ШІ. Можливість розв'язувати математичні рівняння, отримання кроків розв'язку задач, перевірка обчислень і результатів, візуалізація даних у графіках. Не видає перелік посилань, що ґрунтується на результатах запиту, а обчислює відповідь, ґрунтуючись на власній базі знань. Англомовний сервіс.</p>
<p>Mathway https://www.mathway.com</p>	<p>Сервіс надає інструменти, необхідні для розуміння та вирішення завдань обчислення математичних, хімічних та фізичних задач.</p>
<p>Perplexity AI https://www.perplexity.ai</p>	<p>Пошукова система, яка генерує відповіді на запитання із зазначенням джерел інформації, а також пропонує пошук пов'язаних із запитом зображень та відео.</p>
<p>All Search AI https://topai.tools</p>	<p>Пошукова система інструментів ШІ для вирішення різних типів завдань.</p>